

Myndigheten för samhällsskydd
och beredskap

651 81 Karlstad

2020-11116

Yttrande över remiss av förslag till nya föreskrifter om kommunala handlingsprogram enligt lagen om skydd mot olyckor

Kommunal har beretts möjlighet att yttra sig över rubricerat förslag och framför följande synpunkter:

Sammanfattning

Riksdagen har beslutat om lagändringar i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO).

Förändringarna i lagen innebär bland annat att kraven på kommunernas handlingsprogram förtydligas för att stärka styrningen. Syftet är att handlingsprogrammen ska bli mer konkreta, hålla högre kvalitet och bli mer jämförbara, så att skyddet mot olyckor blir mer likvärdigt över landet. Den röda tråden mellan kommunens lokala riskbild, mål och förmåga till skydd mot olyckor ska också bli tydligare. Enhetligheten och jämförbarheten ska bidra till att underlätta samverkan mellan olika aktörer, samt underlätta statens tillsyn.

De nationella målen för skydd mot olyckor som anges i lagen om skydd mot olyckor syftar till att vara riktninggivande för kommunerna. Det finns därmed ett behov av att på lägre författningsnivå reglera kommunernas handlingsprogram närmare, vilket regeringen önskar uppnå genom att ge Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, bemyndigande om att utfärda föreskrifter om innehåll och struktur i handlingsprogrammen.

Kommunal välkomnar MSB:s arbete med att tydliggöra LSO:s krav på de kommunala handlingsprogrammen i en föreskrift. Även om utkastet till föreskrift inte är fullständigt innehåller förslaget brister och problematiska formuleringar att själva syftet med LSO:s krav, på konkretisering, syfte, likvärdighet etcetera, på sikt riskerar att urholkas.

Kommunals kommentarer

Föreskriften och de allmänna råden

Kommunal är bekymrade över den tidigare nämnda röda tråd i remissen genom det sätt som MSB valt att utforma föreskriften. På lång sikt riskerar det att urholka andemeningen i Lagen om skydd mot olyckor, LSO, genom otydlighet i kraven och istället hänvisa till allmänna råd. Och därmed den röda tråden mellan den lokala riskbilden och en kommuns förmåga att lösa de viktiga arbetsuppgifterna och därmed upprätthålla en likvärdig kommunal service.

Kommunal.

Exempelvis i kapitlet om *Förebyggande – förmåga och verksamhet* samt *Räddningstjänst – förmåga och verksamhet* hamnar frågan om personella resurser, kompetens och materiella resurser endast under allmänna råd. MSB föreslår dessutom att en kommun bör beskriva detta i sitt handlingsprogram.

I skriften *Myndigheternas föreskrifter – Handbok i författningsskrivning* (Ds 1998:43) förklaras att allmänna råd är regler som skiljer sig från föreskrifter genom att de inte är bindande för vare sig myndigheter eller enskilda.

Även MSB definierar allmänna råd som icke bindande.

Kommunal menar att det behövs en tydligare styrning av de kommunala handlingsprogrammen.

Responstid

MSB föreslår i den övergripande förmågan att en kommun ska beskriva tiden från att larmet inkommer till 112 till att första kommunala räddningsresurs når samtliga delar av kommunen, inklusive larmhanteringen. Detta är mycket olyckligt. Detta är endast en annan benämning för vad som idag informellt kallas för responstid.

Kommunal menar att det varit lämpligt att använda samma terminologi som Boverkets byggregler, insatstid. Denna lagstiftning måste kommunerna redan idag förhålla sig till.

Att i en föreskrift förflytta kravet på en kommunal räddningstjänsts förmåga att inleda en livräddande insats med en minimibemanning till att endast beskriva tiden för ett räddningsfordon, oavsett typ, ska komma fram till en olycksplats är en klar och tydlig värdeförskjutning.

Denna värdeförskjutning i föreskriften riskerar även att legitimera ett utökat och mycket riskfyllt ensamarbete för brandmän i den så kallade Första Insats Personbil.

Överlåtande åt annan att vidta inledande begränsade åtgärder

LSO ger kommunerna en möjlighet att överlåta åt annan att vidta inledande begränsade åtgärder att detta ska beskrivas i handlingsprogrammet.

Kommunal konstaterar att föreskriftsförslaget saknar vägledning på hur detta ska beskrivas, inklusive konsekvensutredningen. Det handlar bland annat om vilka typer av arbetsuppgifter som omfattas, vilken kompetens som behövs för uppdraget eller utrustning.

Kommunal finner därför det som anmärkningsvärt att en kommun inte ens i de allmänna råden behöver beskriva en annan aktörs förmåga på samma sätt som de bör beskriva sin egen räddningstjänsts resurser och förmåga.

Kommunal anser att föreskriften behöver tydliggöras, ett överlåtande av att vidta inledande begränsande åtgärder som idag ligger på den kommunala räddningstjänsten behöver vara transparent. LSO 7 § anger att kommunerna som ansvarar för räddningstjänst redan idag är skyldiga att informera allmänheten om vilken förmåga de har till räddningsinsatser. Denna typ av arbetsuppgifter kan eller ska därför inte anses vara en affärshemlighet.

Kommunal.

Övrigt

MSB föreslår under den övergripande beskrivningen för *Räddningstjänst – förmåga och verksamhet* att genomförandet av räddningsinsatser ska beskrivas utifrån möjligheten att vid en olycka åstadkomma effekter genom att positivt påverka utfallet av skador på liv och hälsa, egendom och miljö.

Kommunal menar att terminologin ”positivt påverka” knappast kan ligga i lagens syfte, LSO 1 kap. 3a §, då kommunerna ska ansvara för att planera och organisera räddningstjänsten så att den effektivt bidrar till att förebygga bränder och andra olyckor samt förhindra eller begränsa skador till följd av bränder och andra olyckor. Särskild vikt ska läggas vid att förhindra människors död och andra allvarliga skador. Att använda denna terminologi ger utrymme för det Kommunal tidigare ifrågasatt, responstid.

Vänliga hälsningar

Kommunal

Tobias Baudin
Förbundsordförande

Hans Kotzan
Utredare